

Article İnfö/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 08.02.2024 Accepted/Kabul: 04.07.2024 Published/Yayınlama: 30.01.2024

Sınıf Öğretmenlerinin Değer Öğretim Yaklaşımlarına İlişkin Görüşleri

Ramazan SEVER¹, Betül BAYAR², Oğuzhan TOKER³

Öz

Bilindiği üzere değerler, insan davranışlarını şekillendiren toplumun düzenini sağlayan toplum tarafından benimsenmiş standartlardır. Toplumun sahip olduğu değerleri gelecek nesillere aktarmak için çocuklara erken yaşta bu bilinci kazandırmak oldukça önemlidir. Değerler eğitimi yaşamımızın ilk yıllarında ailede sonraki yıllarda ise arkadaş ortamında, iş hayatı gibi informallyollarla öğrenilir. Kuşkusuz söz konusu informaleğitim sürecinde bireylerde istenmeyen davranışlar da kazanılır. Değerler öncelikle sosyal çevreden kazanılsa da değer gelişiminde okullar önemli bir yere sahiptir. Değer öğretim sürecinde önemli olan değer öğretimi öğrenciye nasıl kazandırılacaktır. Değerlerin okullarda etkinliklerle doğrudan veya dolaylı öğretilmesi oldukça önemlidir. Değer eğitimi verilirken oluşabilecek problemleri en aza indirmek için değerler eğitimi programı tasarlanmalıdır. Öğretmenler değerleri öğrencilerine kazandırırken farklı yaklaşımlardan faydalanmaktadır. Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin derslerinde değerlerin nasıl kazandırıldığına yönelik durumun ortaya konması amacıyla yönelik bir çalışmadır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımında olup fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılarak sınıf öğretmenleriyle değerler eğitimi yaklaşımlarıyla ilgili görüşmelerden elde edilip veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma 2022-2023 eğitim-öğretim döneminin bahar yarıyılında Elazığ Merkez ilçesindeki ilkokullarda gerçekleştirilmiştir. Bulgulara göre öğretmenlerin değer eğitiminde en fazla örtük program yaklaşımını kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin en fazla öncelik verdikleri değerler dürüstlük ve sevgi olduğu görülmüştür. Öğretmenler değerleri kazandırmak için en fazla rol oynama ve örnek olay incelemesini kullanmaktadır. Bunun yanı sıra, araştırmaya katılan öğretmenlerin değer eğitiminde sorun kaynağı olarak ilk sırada aile ve sosyal medyayı gördükleri belirlenmiştir. Çocuk seviyesine uygun değerler eğitimi içeren sosyal medya içerikleri artırılmalı, aile değerler eğitimi sürecinde aktif olarak rol almalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, değerler, değerler eğitimi, değerler eğitimi yaklaşımları

¹Prof. Dr. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye. ramsey4401@gmail.com

²Müdür Yardımcısı, İçme İlkokulu MEB, Elazığ, Türkiye. b.bayar23@hotmail.com

³Sınıf Öğretmeni, Öğretmen Abdullah Lütfü İlkokulu MEB, Elazığ, Türkiye. oguz_tkr_23@hotmail.com

Theviews of ClassroomTeachers on Approaches of Value Teaching

Abstract

This research is a study for the purpose of revealing the situation regarding how values are taught in classroom teachers' lessons. The aim of this study is to reveal which value education approaches are used by classroom teachers in their lessons in order to gain values. The importance of this study is to reveal which approach is adopted by the classroom teachers in values teaching aimed to be gained in the lessons. Our study has been conducted by the qualitative research approach and phenomenology design has been used. The data of the research has been obtained from interviews with classroom teachers about values education approaches by using semi-structured interview method and the data has been analysed by descriptive analysis method. The research was carried out in primary schools in the central district of Elazığ in the second term of the 2022-2023 academic year. The study group of the research consists of 1st, 2nd, 3rd and 4th grade teachers working in primary schools in the city centre of Elazığ. Teachers were selected on voluntary basis. During the interview, attention was paid to diversifying the personal characteristics of the teachers and 10 female and 11 male classroom teachers from 3 different primary schools were interviewed. According to the findings, it was determined that the teachers mostly used the hidden curriculum approach in values education. It has been seen that teachers give the most priority are honesty and love. Teachers mostly use role playing and case study to introduce values. In addition it has been determined that the teachers participating in there search thinks that family and social media are the first factors as the source of problems in values education.

Keywords: Classroom teacher, values, values education, values education approaches.

1. GİRİŞ

Değer kavramı Türk Dil Kurumu(TDK) sözlüğünde “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet” olarak tanımlanmıştır(TDK, 2021).Değer, insanın yaşamında neyin doğru ve yanlış olduğu konusunda geliştirdiği inançlardır (Dilmaç, Deniz ve Deniz, 2009).Değerler, bireyin belirli bir durum karşında ortaya koyduğu tepki ve düşüncelerin toplum tarafından kabul edilebilirliğine ilişkin inançlardır (Rokeach ve Regan, 1980). Değerler; hayatı anlamlı kılıp toplumsal varlığı sağlayan, çoğunluk tarafından benimsenip insan davranışlarına şekil veren unsurlardır. Bu unsurları çocuk doğduğu andan itibaren öncelikle yakın çevrelerinden daha sonra ise okullarda değerleri öğrenirler. Çocuk olgunlaşıp topluma girdikçe çeşitli kaynaklardan değer edinimine devam eder ancak bu süreç plansız olduğu için istenmedik davranışlarda ortaya çıkabilir (Demirtaş, 2009). İstendik davranışları açığa çıkarmak için Türkiye’de değerler eğitim-öğretim programlarıyla öğrenciye kazandırılması amaçlanmıştır. Okullarda uygulanan müfredatlar öğrencinin değer gelişiminde önemli rol oynar. Nitekim Ekşi (2003) çalışmasında okulların önemli görevinin akademik açıdan başarılı ve temel değerleri benimseyen bireyler yetiştirmek olduğunu belirtmiştir.

Değerler eğitimi, toplumda istenilen ve olumlu davranışların yaygınlaştırılmasında, istenilmeyen ve olumsuz davranışların arzu edilen davranışlara dönüştürülmesinde oldukça önemlidir (Turan ve Ulusoy, 2014). Değerler eğitimiyle temel değerlerimizi öğrenciye kazandırıp, kazandırılan değerlerin davranışa dönüşmesini sağlayarak bu değerlere karşı duyarlı olmaları beklenir. Değerler eğitimiyle insanların ahlaki bir yaşam sürdürmeleri hayatlarından memnuniyet duymalarını sağlayıp ve toplumu geliştirmek amaçlanır (Kirschenbaum, 1995).

Değerler eğitimi; öğrencilerin topluma uygun davranışların gelişimini sağlama, etik, olumlu yapılar oluşturmanın yanı sıra akademik başarılarını da güçlendirme girişimidir (Berkowitz, 2011). Okullarda değerler eğitimi öğretimine ilişkin farklı yaklaşımlar kullanılmaktadır. Hangi değerlerin ne şekilde öğrenciye kazandırılacağı değer öğretim yaklaşımlarının konusudur. Değerlerin öğrenciye kazandırılması ve kazandırılan değerlerin nasıl ölçüleceğine dair farklı yaklaşımlar vardır. Bunları; değer telkini yaklaşımı (değerlerin doğrudan öğretimi yaklaşımı), değer analizi yaklaşımı, değer açıklama yaklaşımı, bütüncül yaklaşım (Kolhberg' in adil topluluk okulları), karakter eğitimi ve örtük program(değerler eğitiminde gizil güç) olarak sıralayabiliriz (Dilmaç, 2007). Yaşar ve Çengelci(2012) çalışmalarında ilköğretim beşinci sınıf Sosyal Bilgiler dersinde değerler eğitiminin nasıl gerçekleştirileceğini ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu kapsamda değerler eğitiminde dört temel yaklaşımın kullanıldığı bu yaklaşımların telkin yoluyla değerler eğitimi, soru-cevap yöntemiyle değerler eğitimi, değer belirginleştirme yoluyla değer eğitimi ve örtük program yoluyla değer eğitimi olduğunu belirtmişlerdir. Değerler eğitimi yaklaşımları birbirinde bağımsız değillerdir, eğitim ortamında farklı yaklaşımları kullanılması değerler eğitiminin verimliliği arttıran unsurlardandır (Meydan, 2014).

Değer telkini yaklaşımında; toplumda deneyim sonucunda ortaya çıkan mutlak doğrular öğretmen tarafından öğrencilere aktarılır. Öğretmen bu doğruları öğrenciye aktarırken, öğrenci bu değerleri sorgulamadan alır (Demir, 2018). Bu yaklaşım öğretmen merkezlidir ancak süreçte öğrenci katılımı da önemlidir. Değer analizi yaklaşımı; ahlaki değerleri içeren örnek olaylarla öğrencinin akıl yürüterek değer kazanmasını sağlayan yaklaşımdır (Kağan ve Yılmaz, 2019). Öğrencinin duygularını olay dışında tutup eleştirel düşünmesi sağlanır. Değer açıklama yaklaşımı; öğrencinin kendisinin ve başkasının hayatında neyin önemli olduğunu fark etmesini sağlayıp, öğrencinin değerlerle ilgili başkalarıyla da iletişimde bulunup seçenekleri ve muhtemel sonuçları inceledikten sonra mantıksal ve duygusal olarak değer hakkında karar vermesine yardım etmeyi amaçlar (Demirhan ve İşcan, 2014). Hangi değerlerin önemli olup olmadığı belirtilmeyip öğrencinin düşünerek karar vermesi sağlanır. Örtük program yoluyla değerler eğitiminde, yazılı olmayıp ders dışı etkinlikleride içine almaktadır. Okulda görev yapan idareci ve öğretmen davranışları, inançları, tutumları, değer yargıları, okul içi yazılı olmayan kurallar, rutinler bu yaklaşımın içeriğini oluşturur (Tezcan, 2003). Bu yaklaşımı savunan bilim

insanları resmi programda var olan değerlerin çok azının öğrenciler tarafından benimsendiğinden dolayı değerlerin bağımsız kazanım olarak verilmesine karşı çıkmaktadırlar (Dilmaç, 2007). Bütüncül yaklaşım (Kolhberg'in adil topluluk okulları) Kolhberg'in gelişim kuramlarına dayanır. Karakter eğitimi; Meydan(2014) çalışmasında değer telkini, değer analizi, değer açıklama yaklaşımlarından hiç birinin tek başına sonuç vermeyeceğini bütüncül yaklaşım olarak kabul edilen adil topluluk okulları ve karakter eğitiminin belli etkinlikleri entegre edilerek sistemli bir değer eğitimi önermektedir. Akbaş'a (2008) göre değer eğitimi yaklaşımları bilişsel süreçler kullanılarak bireyin değerler üzerinde düşünmesi sağlanırken karakter eğitiminde toplumsal hayatın devamı için önemli olan değerler dolaylı yada doğrudan öğretilerek bireyin bu değerleri kavrayıp alışkanlık haline getirmesi önemlidir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı; değerlerin kazandırılmasında sınıf öğretmenlerinin derslerinde hangi değerler eğitimi yaklaşımlarını kullandıklarını ortaya koymaktır. Araştırmanın önemi sınıf öğretmenlerinin derslerdeki kazandırılması hedeflenen değerlerin öğretiminde hangi yaklaşımı benimsediklerini ortaya koymaktır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt sorulara cevap aranmıştır:

1. Sınıf öğretmenleri derslerinde sıklıkla hangi değer eğitimi yaklaşımlarından faydalanmaktadırlar?
2. Sınıf öğretmenlerine göre ders kitapları hangi değer eğitimi yaklaşımına göre hazırlanmıştır?
3. Sınıf öğretmenleri değerleri kazandırmak için ne tür etkinlikler yapıyor?
4. Sınıf öğretmenlerinin değer eğitimi konusunda yaşadıkları problemler nelerdir?
5. Sınıf öğretmenleri öğrenciler değerleri kazanamadığında neler yapıyor?
6. Sınıf öğretmenlerine göre öğrencilerin değerleri davranışa dönüştürememe nedenleri nelerdir?
7. Sınıf öğretmenlerinin öncelik verdiği değerler nelerdir?
8. Sınıf öğretmenleri değer eğitiminde ne tür ölçme ve değerlendirme yaklaşımları kullanmaktadır?
9. Sınıf öğretmenlerine göre değerler eğitimi nasıl olmalıdır?
10. Değer öğretiminde temel standartlar ne olmalıdır?

Alanyazın tarandığında değer öğretim yaklaşımlarıyla ilgili yeterli çalışmanın olmadığı görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin değer öğretim yaklaşımlarına ve değer öğretimindeki standartlara yönelik bakış açılarının belirlenmesi araştırmanın kapsamı açısından önemlidir. Bu araştırma ilköğretim öğretmenlerinin değer öğretim yaklaşımlarına ilişkin görüşleri çerçevesinde değer öğretim uygulamalarını nasıl daha verimli kazandırabileceğine yönelik önerilerde bulunarak öğretmenlere ve araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma değer öğretim yaklaşımlarına ve değerler eğitiminde temel standartlara bakış açısını zenginleştirecek ve ileride yapılacak çalışmalara farklı bakış açısı sağlanması beklenmektedir.

2. YÖNTEM

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin derslerinde değerlerin nasıl kazandırıldığına yönelik durumun ortaya konması amacıyla yönelik nitel araştırma yaklaşımında bir çalışmadır. Araştırmanın deseni fenomenolojidir. Fenomenoloji (olgubilim), farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013:78). Araştırmada sınıf öğretmenlerinin, değer eğitimi yaklaşımlarıyla ilgili görüşlerini yine onların açıklamaları, algıları ve örnekleriyle anlaşılmasına çalışıldığı için fenomenoloji deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Elazığ il merkezindeki ilkokullarda görev yapan, 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklemenin alt başlıklarından olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme; araştırmanın amacına uygun veri kaynağına erişebilmek için önceden belirlenen ölçütleri karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Patton, 2014). Ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ayrıca önceden hazırlanmış ölçüt listesi de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu kapsamda sınıf öğretmeni olarak görev yapmak ve farklı kıdem aralıklarında olmak araştırmada ölçüt olarak belirlenmiştir. Görüşme esnasında öğretmenlerin kişisel özelliklerinin çeşitlendirilmesine dikkat edilmiş ve 3 farklı ilkokuldan, 10 kadın ve 11 erkek sınıf öğretmeniyle görüşülmüştür. Görüşme yapılan öğretmenlerin isimleri gerçek isimler olmayıp kod isim olarak kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Öğretmen Görüşme Formu: Görüşme verilerini toplamak amacıyla araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun geliştirilmesi aşamasında öncelikle alan yazın incelenerek 10 sorudan oluşan ham soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra birkaç kez uzman görüşleri doğrultusunda iki soru sadeleştirilerek görüşme formunun son hali elde edilmiştir. Daha sonra görüşme formu araştırmaya katılmayan üç sınıf öğretmenine okutturulmuş ve soruların anlaşılabilirliği kontrol edilmiştir. Ardından görüşme formuna son hali verilmiştir. Bu form yardımıyla sınıf öğretmenlerinin derslerindeki değerler eğitimi yaklaşımları hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğretmenlerle görüşmelerden önce çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Görüşmeler öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda toplanmış olup 35-40 dakika sürmüştür.

Verilerin İşlenmesi ve Analizi

Araştırmada elde edilen nitel verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analize göre elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Elde edilen veriler görüşme sürecinde sorulan sorulara göre yorumlanmıştır. Veriler analiz edilirken güvenliği sağlamak amacıyla iki araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Güvenirliği sağlama için Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenilirlik formülü kullanılmıştır: [Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)]. Hesaplama sonucunda araştırmacının güvenirligi %89 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca bireylerin görüşleri doğrudan verilmiştir.

3. BULGULAR

Çalışma grubundan elde edilen kişisel özellikler tablo 1' de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri

Bilgiler		N	%
Cinsiyet	Kadın	10	47,6
	Erkek	11	52,4
Yaş	25-30	10	47,6
	31-35	3	14,3
	36-40	3	14,3
	41-45	2	9,5
	46-50	1	4,8
	51-55	1	4,8
	56 yaş ve üstü	1	4,8
Eğitim Durumu	Lisans	14	66,7
	Lisansüstü	7	33,3
	Diğer		
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	7	33,3
	6-10 yıl	5	23,8
	11-15 yıl	5	23,8
	16-20 yıl	3	14,3
	20 yıl ve üstü	1	4,8
Değerler eğitimine ilişkin eğitim alma durumu	Evet	3	14,3
	Hayır	18	85,7

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerimizin 10'u kadın 11'i erkek olup, görüşmeye katılan öğretmenlerin 10'u 25-30 yaş, 3'ü 31-35 yaş, 3'ü 36-40 yaş, 2'si 41-45 yaş, 1'i 46-50 yaş, 1'i 51-55 yaş, 1'i 56 yaş ve üstündedir. Öğretmenlerin eğitim durumu incelendiğinde 14'ü lisans, 7'si lisansüstü

mezuniyete sahip olup, öğretmenlerin mesleki kıdemleri ise 7'si 1-5 yıl, 5'i 6-10 yıl, 5'i 11-15 yıl, 3'ü 16-20 yıl, 1'i ise 20 yıl ve üstü mesleki hizmet süresine sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 3'ü değerler eğitimine ilişkin daha önceden eğitim almışken 18'i değerler eğitimiyle ilgili herhangi bir eğitim almamıştır.

3.1. Ders Sırasında Sıklıkla Kullanılan Değer Öğretim Yaklaşımları Kategorisine Ait Bulgular

Ders esnasına öğretmenlerin sıklıkla kullandıkları değer öğretim yaklaşımları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Ders Sırasında Sıklıkla Kullandıkları Değer Eğitim Yaklaşımları

Kod	Katılımcı	F
Örtük program yaklaşımı	K4,K6,K7,K10,K11,K19,K20	7
Değerlerin doğrudan öğretimi	K3,K5,K8,K9,K12	5
Değer analizi	K14,K15,K21	3
Karakter eğitimi	K1, K17,K18	3
Değer telkini	K2,K6,K13	3
Değer belirginleştirme	K16	1

Sınıf öğretmenlerinin ders sırasında sıklıkla kullandıkları değer eğitim yaklaşımları 6 farklı kod altında toplandığı görülmektedir. Bu kodların en çok vurgulananı örtük yaklaşım ve değerlerin doğrudan öğretimi yaklaşımıdır.

K15: Ahlaki ikilem yaparak öğrenmelerini sağlıyorum. Sınıf içinde günlük hayattan problem durumları oluşturup çocukların ikilem yaşamasını sağlayıp değerleri daha kolay öğretmeye çalışıyorum. Ancak soyut değerler konusunda zaman zaman sorun yaşıyorum.

K2: Mevcut değer öğretimi programlarımızın yetersizliği, okulların ve sınıfların fiziki durumları göz önünde bulundurulduğunda maalesef telkin yönetimiyle değer öğretimi yapmaktan başka seçeneğim kalmıyor.

K19: Mümkün olduğunda örtük program yaklaşımını kullanıyorum. Çünkü çocuklar gördüklerini yapar. Ne kadar anlatırsanız anlatın kazandıramadığınız değeri bir davranışınızla çok rahat kazandırabilirsiniz.

K9: Genellikle doğrudan öğretim yaklaşımını kullanıyorum. ilkokul öğrencilerinin zihinsel becerileri tam gelişmediği için değerleri doğrudan veriyorum.

3.2. Ders Kitaplarında Sıklıkla Kullanılan Değerler Eğitimi Yaklaşımları Kategorisine Ait Bulgular

Ders kitaplarında sıklıkla kullanılan değer eğitimi yaklaşımları tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3. *Sınıf Öğretmenlerinin Ders Kitaplarında Sıklıkla Kullanılan Değer Eğitim Yaklaşımlarına İlişkin Görüşleri*

Kod	Katılımcı	f
Örtük program yaklaşımı	K1,K7,K8,K9,K10,K11,K14,K15,K17,K18,K19,K20,K21	13
Değer telkini	K2,K6,K12,K13	4
Değerlerin doğrudan öğretimi	K3,K4,K5,K11	4
Değer açıklama	K16,K17,K19	3
Değer Analizi	K17,K19	2

Tablo 3'dikkate alındığında sınıf öğretmenleri ders kitaplarında değer eğitimi yaklaşımlarından en fazla örtük yaklaşımın kullanıldığını en az ise analiz yaklaşımının kullanıldığını belirtmişlerdir.

K15: Bence kitaplarımız daha çok örtük programla değerleri kazandırmaya çalışıyor. Örneğin vatanseverlikle ilgili şiirler ve hikayelerle çocuklarda vatanseverlik bilinci geliştirilmeye çalışılıyor.

K13: Ders kitapları değerler eğitimi çocukların içselleştirmesi ve uygulayabileceği şekilde tasarlanmamıştır. Ders kitaplarının da telkin yöntemi ile hazırlandığını düşünüyorum.

K17: Ders kitapları bence örtük programla değerleri kazandırıyor. Bazen değer açıklama ve değer analizi yöntemlerine de rastlıyoruz.

3.3. Değerleri Kazandırmak İçin Yapılan Eğitim Faaliyetleri Kategorisine Ait Bulgular

Değerleri kazandırmak için yapılan eğitim faaliyetlerine ilişkin bulgular tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. *Sınıf Öğretmenlerinin Değerleri Kazandırmak İçin Yaptıkları Etkinlikler*

Kod	Katılımcı	F
Rol model	K2,K4,K7,K11,K12,K13,K18	7
Hikaye	K2,K3,K5,K9,K12,K15	6
Etkinlik	K1,K13,K20	3
Resim	K3,K5,K10	3
Örnek Olay	K7,K17,K20	3

Drama	K8,K13,K16	3
Şiir	K10,K12	2
Bulmaca	K3,K5	2
Nasihah	K6,K16	2
Örnek davranışları pekiştirme	K8,K14	2
Çizgi film	K9,K15	2
Video	K12,K20	2
Disiplinler arası ilişki kurarak	K16, K19	2
Masal	K2	1
Oyun	K16	1
Rol Oynama	K16	1
Pano	K17	1
Görevler vererek	K21	1

Tablo 4'e göre katılımcı sınıf öğretmenlerinin değerleri kazandırmak için yaptıkları etkinlikler 18 kod altında toplanmıştır. Bu kodlardan en çok vurgulananları 7'si rol-model, 6'sı hikaye okumadır.

K16:Mümkün olduğunca oyun ortamında değer kazanmalarını sağlıyorum. Çünkü ilkokul çocukları için en iyi öğretim yöntemi oyun. Bazen drama bazen de rol oynama yöntemlerine başvuruyorum. Disiplinlerarası mümkün olduğunca bağlantı kuruyorum. Örneğin o gün derslerde öğrendiğimiz değerle ilgili gün sonunda resim yapabiliyoruz bazen o değerle ilgili şarkı bile söylüyoruz.

K11: Bir değeri kazandırırken öğretmen model olmalıdır. Ve daha çok doğrudan merkezli değer yaklaşımı kullanıyorum. Bazı değerlerde ise yaparak yaşayarak ilkesini göz önünde bulunduruyorum. Örneğin, yardımseverlik değerini verirken bunu daha çok beden eğitimi dersinde öğrencilerin birbirlerine karşı yaptığı davranış ve hareketlerinden yola çıkarak aktarıyorum.

K20: Değerleri kazandırmak için önce videolar izletip, örnek olaylar anlatıyorum. Daha sonra o değerle ilgili olumlu olumsuz etkinliği yaparak değerleri pekiştirmelerini sağlıyorum. Olumlu ve olumsuz cümleleri tahtaya yazıp sınıf içinde bu durumu tartışıp olumlu bir durumsa (+)olumsuzsa o cümlenin karşısına (-)işareti koyuyoruz.

K21: Değeri kazandırmak için somutlaştırabileceği görevler vermeye çalışıyorum. Örnek verecek olursan sevgi değerini işlediğim zaman çocuklara bir bitkiyi besleme ve ona bakma gibi sorumluluklar vermeye çalışıyorum. Ancak bu her değer için uygun olmayabiliyor o zaman da sanatsal etkinliklere başvuruyorum.

3.4. Değer Eğitiminde Karşılaşılan Problemler Kategorisine Ait Bulgular

Değer eğitiminde karşılaşılan problemlere ilişkin bulgular tablo 5' teki gibidir.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Değer Eğitiminde Karşılaştıkları Problemlere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kod	Katılımcı	F
Aile	K1,K2,K9,K13,K16,K17,K19,K20,K21	9
Sosyal medya	K1,K5,K8,K9,K17,K21	6
Değerlerin soyut oluşu	K2, K3,K5,K11,K18	5
Değerlerin ikinci planda kalması	K6,K8,K9,K19,K21	5
Programın olmayışı	K2,K7,K13	3
Tv deki olumsuz içerikler	K8,K9,K14	3
Yaşantı eksikliği	K3,K7	2
Öğretmenlerin yetersizliği	K4,K13	2
Materyal eksikliği	K7,K13	2
Olumsuz çevre	K14,K17	2
Kalabalık sınıf	K9	1
Zaman	K10	1

Tablo 5'te değer öğretiminde yaşanan sorunlar sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle açıklanmaya çalışılmıştır. Öğretmenler, değer öğretiminde karşılaştıkları ilk problemin aile olduğunu dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin değer öğretimi konusunda problem olarak belirttikleri bir diğer konu ise sosyal medya olmuştur.

K9:Çocuğun evde değerleri olumsuz yönde içselleştirmesi. örneğin ailede yalan söylemeyi öğrenen çocuğa dürüstlük değerini verirken zorlanıyorum. Müfredatın yoğun olmasından dolayı değer eğitiminin ikinci planda kalması Sınıf mevcudunun kalabalık olması öğrencilerle birebir ilgilenmeyi zorlaştırıyor. İlgisiz aile televizyon ve internetin çocukların olumsuz yönde etkilemesi örneğin çukur dizisi popülerken öğrenciler kavga etmekten hoşlanıyorlardı.

K19:Ailenin değerler eğitimi konusundaki ilgisizliği. Maalesef bazı velilerim çocuk akademik olarak başarılı olsun değerler eğitimi sonradan da hallolur anlayışındalar.

K20:Değer eğitiminde en fazla karşılaştığım problem çocukların aileleri tarafından değerler verilmeden okula geliyorlar. Ancak çocuk okula gelmeden kişiliğinin büyük bir kısmı şekillendiği için sonrasında kazandırmak biraz daha zor olabiliyor.

K15:Tv dizileri ne yazık ki değerlerimizi olumsuz etkiliyor. Biz derslerde doğruluktan dürüstlükten konuşurken akşam izlediği dizideki yalan söyleme sahnesi çocuğa ilgi çekici ve yalanı gayet normal bir davranış gibi gösteriyor.

K18:Değerleri somutlaştırma konusunda zorluk yaşıyorum.

3.5. Öğrencilerin Değerleri Tam Olarak Kazanmadığında Yapılan Etkinlikler Kategorisine Ait Bulgular

Öğrencilerin değerleri tam olarak kazanamadığında yapılan etkinliklere ait bulgular tablo 6'daki gibidir.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin Değerleri Kazanamadığında Yaptıkları Çalışmalar

Kod	Katılımcı	F
Örnek olay	K2,K3,K9,K10,K13,K14,K16,K17,K18,K21	10
Sınıf içi yaşantı ortamı	K13,K15,K17,K20	4
Drama	K2,K8,K11	3
Ahlaki ikilem	K5,K7,K10	3
Farklı yaklaşım	K1,K6	2
Değere uygun davrananları ödüllendirerek dikkat çekme	K4,K14	2
Pano çalışması	K8,K10	2
Birebir görüşme	K9,K16	2
Rol model	K11,K12	2
Sorumluluk vererek	K16,K17	2
Somutlaştırarak	K17,K19	2
Soru-cevap	K19	1

Tablo 6'daki veriler incelendiğinde, katılımcı sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin değerleri tam olarak kazanamadıklarında yaptıkları çalışmalar 12 kod altında toplandığı görülmüştür. Bu kodlardan en çok vurgulananları 10'u örnek olayı, 4'ü sınıf içi yaşantı ortamını, 3'ü dramayı, 3'ü de ahlaki ikilemi kullanmaktadır.

K2: Öğrencinin kazanamadığı değerler kök değer ise bunun üzerine gidiyorum. Öğrencim mesela dürüstlük değerini kazanamadıysa yalan söylemesi durumunda başına gelebilecek olaylarla ilgili küçük bir drama yaptırıyorum. Ancak öğrenci kök değerlerden başka bir değeri kazanamadıysa bunun üzerinde çok durmuyorum. Sonuçta herkesin önem verdiği değerler farklı olabilmektedir.

K7: Öğrencinin ilgisini çeken konular üzerinden ahlaki ikilem yaşamasını sağlıyorum. Böylelikle değerler daha ilgi çekici hale geliyor.

K9: Birebir öğrenci ile görüşme yapıyorum. Olumsuz davranışın sebeplerini öğrenmeye çalışıyorum. Doğru davranışları, neler yapmamız gerektiğini ve yanlış davranışları yaptığımızda neler olabileceğini anlatıyorum. örnek olaylar veriyorum.

K15: Biraz daha yaşantı odaklı sunmaya çalışıyorum. Çocukların öğrendikleri değerleri uygulayacakları ortamı oluşturmaya çalışıyorum. Örneğin yardımseverlik değerini işleyeceğim

zaman o gün herhangi bir araç gereci olmayan öğrenciye nasıl yaklaşımları gerektiğini uygulayarak sunmaya çalışıyorum.

K18: Hikayelerle, örnek olaylarla tekrardan vermeye çalışıyorum. Örneğin derste söz almak için parmak kaldıran öğrenciye hemen söz hakkı vermeyip sabırlı olması konusunda uyarıyorum. Mümkün olduğunca yaşantı sağlayarak değeri kavramasını sağlıyorum.

3.6. Öğrencinin Değerleri Davranışa Dönüştürememe Nedenleri Kategorisine Ait Bulgular

Öğrencinin değerleri davranışa dönüştürememe nedenleri tablo 7’ de verilmiştir.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin Değerleri Davranışa Dönüştürememe Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Kod	Katılımcı	F
Değerlerin yeterince somutlaştırılmaması	K2,K5,K8,K11,K12,K13,K14,K16,K17,K19	10
Okul-aile işbirliğinin yetersizliği	K7,K8,K9,K10,K12,K13,K16,K18	8
Olumsuz çevre	K8,K10,K12,K14,K18,K19	6
Derste anlatılanlarla gerçek hayatın çelişkisi	K1,K4,K6,K15	4
Okul-sınıf-aile arasındaki tutarsızlık	K17,K21	2
Akademik başarının ön planda olması	K8,K19	2
Yaşantı eksikliği	K3	1
Medyanın olumsuz davranışı özendirilmesi	K7	1
Öğrenciye sorgulama becerisinin kazandırılmaması	K20	1

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre öğrencilerin değerleri davranışa dönüştürememe nedenleri 9 kod altında toplanmıştır. Bu kodlardan en çok vurgulananları 10’u değerlerin yeterince somutlaştırılmaması, 8’i okul-aile işbirliğinin yetersizliği, 6’sı olumsuz çevreyi belirtmişlerdir.

K2: ...bazı değerler özellikle ilköğrencileri için çok soyut kalabilmektedir. Bunları somutlaştıracak etkinlikler bulamazsak değerlerin davranışa dönüşeceğini düşünmüyorum.

K9: ...örnek verecek olursam sürekli kavga eden öğrencime bununla ilgili değeri vermeye çalışmama rağmen aile beni desteklemeyip kendini savunsun dediği için öğrenci iki farklı görüş arasında kalmıştı ve arkadaşlarıyla kavga etmesi çok zor düzelmişti.

K17: Bence öğrencinin değerleri davranışa dönüştürememe nedeni hem değerlerin soyut olması hem de okul-sınıf-aile arasında ortak bir anlayışın olmaması. Örneğin derste anlattığım değeri tenefüse çıkan çocuk okul müdürünün ya da başka bir öğretmenin davranışında göremiyorsa çocuğun değeri kazanması daha zor oluyor.

K20: Bence değerlerin davranışa dönüşmeme nedeni değerleri çocuklara nasihat yoluyla veriyoruz. Çocuğun sorgulamasını empati kurmasını sağlamadığımız için çocukta değerler tam olarak oturmamakta.

3.7. Değerler Eğitiminde Temel Standartlar Kategorisine Ait Bulgular

Değerler eğitiminde temel standartlara ilişkin bulgular tablo 8’ deki gibidir.

Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin Değer Eğitiminde Temel Standartlara İlişkin Görüşleri

Kod	Katılımcı	F
Öğrenciye görelilik	K3,K5,K11,K13,K14,K20	6
Dini kurallar	K1,K6,K18,K21	4
Aile eğitime öncelik	K7,K17,K21	3
Ortak bir program	K12,K15,K19	3
Evrensel değerler merkezli	K8,K9	2
Kültür	K2	1
Saygı temelli	K4	1
Yazılı kurallar	K9	1
Gelenek görenek merkezli	K10	1
Uygulama Alanı	K16	1
Somutlaştırma	K16	1

Tablo 8’e göre katılımcı sınıf öğretmenlerinin değer eğitiminde temel standartlara ilişkin görüşleri 11 kod altında toplanmıştır. Bu kodlardan en çok vurgulananları 6’sı öğrenciye görelilik , 4’ü dini kurallar ,3’ü aile eğitimi öncelikli 3’ü ortak bir planı temel alarak değerler eğitimi yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu bulgu değerler eğitimim öğrenciye görelilik ilkesi göz önünde bulundurulmayarak yapıldığını göstermektedir.

K7: Değerler eğitiminde temel standart önce aileye değer kazandırmak olmalıdır. Okulda kazandırılan değer evde pekiştirilmezse uygulamada yetersiz kalıyor.

K9: ...evrensel değerler baz alınarak tüm insanlık için doğru ve güzel olanlar düşünülerek evrensel standartlar olmalıdır. Doğuda batıda her yerde aynı uygulama olmalıdır. Artık teknolojik çağında olduğumuz için değerlerimiz gittikçe yozlaşmakta. Bu yüzden değer eğitimine çok önem verilmelidir. Yazılı kurallar, yaptırımlar, dersler ile desteklenmelidir.

K15: Bence okulun değerler eğitimine yönelik ortak bir planı olmalıdır. Haftalık belli bir değer okul çapında tüm sınıflarda işlenmelidir ki tenefüs sürecinde uygulama alanı oluşsun. Haftalık belirlenen değerlere en uygun davranan öğrenciler ödüllendirilerek sürece ilgi arttırılmalıdır.

K16: Değerler eğitiminde uygulama alanları oluşturulmalıdır. Çocuğun öğrendiği değerleri pekiştireceği ortamlar sunulmalı. Değer eğitimiyle ilgili İçerikler zenginleştirilmelidir. Değerlerimiz genellikle soyut oldukları için ilkökul öğrencilerine aktarmak çoğu zaman sorun olabiliyor. Bu kapsamda bakanlık çapında somutlaştırma çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

K18: Din göz önünde bulundurularak değerler eğitimi planlanmalıdır. Değerler eğitimi dinden bağımsız düşünülemez.

K20: Değerler eğitiminde temel standart yaşlara göre değer öğretimi olmalıdır. Çocuklara her zaman tüm değerleri hep bir arada verdikçe uygulaması ve kavraması zor oluyor. Bence kavranması ve uygulanması kolay değerleri daha küçük yaşlarda daha soyut değerler ilerleyen zamanlarda verilmelidir. Çocukların gelişimsel özelliklerine uygun olarak değer öğretimi yapılmalı.

3.8. Öncelik Verilen Değerler Kategorisine Ait Bulgular

Öncelik verilen değerlere ilişkin veriler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Öncelik Verdikleri Değerler

Kod	Katılımcı	F
Dürüstlük	K1,K2,K3,K5,K6,K7,K9,K12,K13,K19,K20,K21	12
Saygı	K2,K4,K7,K8,K9,K11,K13,K15,K17,K19,K20,K21	12
Adalet	K2,K3,K5,K9,K11,K12,K13,K14,K18,K21	10
Sevgi	K2,K8,K9,K10,K11,K13,K16,K17,K19,K21	10
Doğruluk	K3,K5,K6,K7,K8,K17,K19	7
Yardıms severlik	K8,K9,K11,K17,K19,K20,K21	7
Vatanseverlik	K2,K8,K12,K13,K14	5
Sorumluluk	K2,K12,K13,K20	4
Empati	K9,K11,K18,K19	4
Hoşgörü	K9,K18,K19,K21	4
Çalışkanlık	K6,K12,K13	3
Dostluk	K10,K11	2
Misafirperverlik	K17,K21	2
Merhamet	K10	1
Güvenilir olma	K14	1
Özdenetim	K20	1

Tablo 9'da sınıf öğretmenlerinin öncelik verdikleri değerler yer almaktadır. Araştırmaya katılan 21 sınıf öğretmenin ilk tercihlerindeki sıralama dürüstlük (12) ve saygı(12) olarak belirlenmiştir. İkinci sırada; adalet (10) ve sevgi(10) yer almaktadır. Üçüncü sırada ise; doğruluk (7) ve yardımseverlik(7) değerleri yer almaktadır.

3.9. Değer Eğitiminde Kullanılan Ölçme Değerlendirme Araçları Kategorisine Ait Bulgular

Değer eğitiminde kullanılan ölçme değerlendirme araçlarına ait bulgular tablo 10'daki gibidir.

Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerinin Değer Eğitiminde Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçları

Kod	Katılımcı	F
Gözlem	K7,K8,K9,K11,K13,K15,K16,K17,K20	9
Örnek olay	K8,K9,K12,K18,K19	5
Öz değerlendirme formu	K1,K10,K11,K14	4
Sen olsaydın ne yapardın etkinliği	K2,K8,K9,K17	4
Soru-cevap	K2,K5,K6	3
Velilerle görüşme,	K16, K17,K21	3
Doğru-yanlış etkinliği	K3,K5	2
Akran değerlendirme	K14,K21	2
Hikaye tamamlama	K18,K20	2
Ürün dosyası	K4	1
Derecelendirme ölçeği	K7	1
Tartışma	K11	1
İyi davranış kutusu	K16	1

Sınıf öğretmenlerin değerler eğitiminde kullandıkları ölçme değerlendirme araçlarına ilişkin bulgular incelendiğinde; öğretmenlerin en fazla gözlem ve örnek olay tekniğini , en az ise ürün dosyası, değerlendirme ölçeği, tartışma ve iyi davranış kutusunu kullandıkları söylenebilir.

K2:Kısa hikayelerle değerleri öğretmeye çalıştığım için dolayı bu hikayelerin sonunda öğrencilerin hikaye kahramanlarının yerinde olsalar ne yaparlardı ya da hikaye kahramanlarını davranışları hakkında ne düşünüyorsunuz gibi sorular sorarak değerlendirme yapıyorum.

K11: Çocukların farklı değerler üzerinden düşünmelerine fırsat vererek kendi öz değerlendirmelerini sağlamak. Öğrencilere tartışma fırsatı verilerek birbirlerini değerlendirmeleri sağlanmalı. Gözlem yöntemini kullanıyorum.

K15: Çocukları oyun ortamında gözlemleyerek değerleri kazanıp kazanmadığını anlıyorum.

K16: Sınıf içinde iyi davranış kutusu adı altında bir kutumuz var . Günlük olarak öğrencilerin kendilerince iyi olarak değerlendirdikleri davranışları yazıyorlar. Bende buradan ne ölçüde değerleri kazandıklarını rahatlıkla takip ediyorum. Onun dışında velilerle görüşmeler yaparak, gözlem yaparak ne ölçüde değerleri kazandıklarını takip ediyorum.

K17: Hikaye anlatıp sonuç kısımlarında siz olsaydınız ne yapardınız Etkinliği yaptırıyorum. Onun dışında gözlem. Bazen velilere form yollayıp evde o değere uygun davranıp davranmadığını soruyorum. Örneğin misafirlilik değerine ilişkin misafirlerle konuşuyor mu yoksa odasına mı çekiliyor onlara hoşgeldiniz diyor mu şeklinde ölçekler hazırlıyorum.

K21: Akran ve veli değerlendirmesi yapmaya çalışıyorum. Velilere çocuğunuz yaşlı birini gördüğünde ona yardım eder mi? Yine öğrencilere birbirlerinden habersiz olarak arkadaşınız teneffüste yere düşen arkadaşına yardımcı oluyor mu şeklinde sorular sorarım.

3.10. Değerler Eğitimi Nasıl Olmalı Kategorisine Ait Bulgular

Değerler eğitiminin nasıl olması gerektiğine ilişkin bulgular aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitiminin Nasıl Olmasına İlişkin Görüşleri

Kod	Katılımcı	F
Etkinlik kitaplarıyla somutlaştırılarak	K2,K3,K5,K7,K8,K12,K14	7
Çocuğum gelişim dönemleri göz önüne alınarak	K8,K9,K12,K13,K21	5
Ders olarak	K7,K10,K14	3
Toplumu kapsayacak şekilde	K4,K11	2
Gerçek hayatla daha bağlantılı	K6,K20	2
Okul-aile işbirliği yapılarak	K12,K21	2
Aileyi kapsayacak şekilde	K1	1
Okulöncesi eğitimde ders olarak	K15	1
Öğretmen-okul- aile işbirliğiyle	K16	1
Oyun ağırlıklı	K17	1
Evrak uygulamalarından kurtarılarak	K18	1
Öğretmen eğitimi	K18	1
Okula uygun planlar yapılarak	K19	1
Zengin içerikli eba arşivi oluşturularak	K21	1

Tablo 11'deki veriler incelendiğinde, katılımcı sınıf öğretmenlerinin değer eğitiminin nasıl olmasına ilişkin görüşleri 14 kod altında toplandığı görülmüştür. Bu kodlardan en çok vurgulananları 7'si etkinlik kitaplarıyla somutlaştırılarak, 5'i çocuğun gelişim özellikleri göz önüne alınarak, 3'ü ders olarak verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu bulgu değerler eğitiminde verimliliği arttırmak için değerlerin somutlaştırıldığı etkinlik kitaplarına ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

K2: Değer eğitimi her öncenin içselleştirebileceği etkinlikler şeklinde olmalıdır. Sınıf öğretmeni olduğum için öğrencilerin somut olmayan olaylara pek de ilgi göstermediklerini biliyorum. Bu nedenle mutlaka somut öğrencinin seviyesine uygun bir etkinlik kitabı oluşturulmalı ve mutlaka öğretmenler bu konuda bilgilendirilmelidir.

K16: Öğretmen-okul- aile arasında birliktelik sağlanarak işe başlanmalı. Yoksa çocuk evde farklı bir tepkiyle okulda farklı bir tepkiyle karşılaşır ne yapacağını karıştırır. Değerler eğitimine aileden başlamak gerek. Çünkü her ailenin değer anlayışı farklı.

K18: Öncelikli değerler eğitimi evrak bazındaki uygulamalardan kurtarılarak değerler eğitimine yönelik öğretmen eğitimleri yapılmalıdır. Çünkü bazı öğretmenlerimiz de çoğu değerlerden habersiz.

K19: Değerler eğitimi bakanlık çerçeve planı dahilinde okullara özel olarak okul idaresi ve öğretmenler tarafında hazırlanıp tüm okul çalışanları tarafından uygulanmalıdır.

K21: Bakanlık tarafından çocukların gelişim özellikleri de göz önüne alınarak eba da içerikler zenginleştirilmeli ve değer öğretim sürecine aile ve okulda katılmalı.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun değer eğitimi konusunda eğitim almadıkları anlaşılmaktadır. Bu bulgu Yalar ve Yelken' in(2011) yaptığı çalışmada elde edilen bulguları desteklemektedir. Bu çerçevede öğretmenlere değer eğitimi konusunda hizmetiçi eğitimler verilmelidir.

Çalışmanın sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri derslerinde sıklıkla değer eğitimi yaklaşımlarından örtük yaklaşımı kullanmaktadırlar. Örtük yaklaşımda öğretmen öğrenciye kazandıracığı değeri açık olarak vermez. Değerler ders ve plan dahili dışında okul kültürü, törenler ve örnek davranışlar sergileyerek kazandırılır. Akbaş (2008) çalışmasında etkinliklerle verilen değerlerin örtük program yaklaşımına etki etmesiyle değerler eğitiminin daha kalıcı olduğunu belirtmiştir. Ders kitaplarında değer eğitimi yaklaşımlarında sıklıkla örtük yaklaşım kullanılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenler değerleri kazandırmak için en fazla rol model tekniğinden ve hikayelerden faydalanmışlardır. Özmen, Er ve Gürgül (2012) çalışmalarında öğretmenlerin değer eğitiminde en fazla rol model yaklaşımında faydalandıklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda Meydan ve Bahçe (2010) çalışmalarında model olmanın değer eğitiminde öğretmenin etkililiğini arttırdığını sonucuna ulaşmıştır. Bu arada Topkaya (2016) çalışmasında öğretmenlerin değer aktarımında model olma yaklaşımını daha çok tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin değer eğitiminde karşılaştıkları en önemli problem aile ve sosyal medyadır. Ailelerin akademik başarıyı ön planda tutmalarından kaynaklı değerler eğitimi ikinci planda kalıyor ve değerler eğitimine gerekli önem maalesef verilmiyor. Ayrıca okulda kazandırılan değerler ailede pekiştirilemediği için çocuklar değerleri yeterince önemsemiyorlar. Sosyal medyadaki olumsuz içeriklerde ne yazık ki çocuklarda davranış problemlerine neden oluyor. Ergin ve Karataş (2014) çalışmalarında okulda kazandırılmaya çalışılan değerlerle aile ve sosyal medyadaki değerlerin çatışmaması gerektiği vurgulanmıştır. Balcı ve Yanpar Yelken (2013) tarafından yapılan araştırmada aile değerler eğitimindeki en önemli problemidir.

Araştırmanın bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin değerleri kazanamadığında yaptıkları çalışmaların başında örnek olay gelmektedir. Gündüz ve Bağcı (2019) çalışmalarında öğretmenlerin değer eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin başında örnek olayın geldiğini belirtmişlerdir. Bu bulgu Akpınar ve Özdaş'ın (2013) yaptığı çalışmada elde edilen bulguları desteklemektedir.

Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin değerleri davranışa dönüştürememe nedeni değerlerin yeterince somutlaştırılmaması ve okul aile işbirliğinin yetersizliğidir. Aile yönelik değer eğitimi yapılması ve okulun değerler eğitimi programı oluştururken ailenin de görüşlerini alması öğrencinin değeri davranışa dönüştürmesi açısından gereklidir. Ünlü ve Kaşkaya (2018) çalışmalarında değerler eğitiminde aile ve medya kaynaklı sorunların yaşandığını tespit etmiştir. Yıldırım (2009) araştırmasında değerler eğitiminin ailede başlaması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Değer eğitiminde temel standart değerler eğitimi öğrenciye görelilik ilkesi göz önünde bulundurularak dini kurallar çerçevesinde olmalıdır. Kaymakcan ve Meydan (2011) çalışmalarında bireylerin; dini benimserken dinle beraber olan değerleri de benimsediklerini belirtmişlerdir. Bu bulguya göre toplumun dini inanışıyla benimsediği değerler bağlantılıdır.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde sınıf öğretmenlerine göre en önemli değerler dürüstlük ve saygıdır. Ünal'ın (2011) yapmış olduğu çalışmada saygı ve dürüstlük değerleri öğretmenlerin en fazla önemsedikleri değerler arasında yer almıştır. Elde edilen bu sonuç Yıldırım, Becerikli ve Demirel (2017) tarafından yapılan çalışmalarında elde edilen bulgular tarafından desteklenmektedir. Taştan'ın (2010) yaptığı çalışmada ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin en çok önem verdiği beş değerdir birinin de dürüstlük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Balcı ve Yanpar Yelken (2013) tarafından yapılan araştırmada saygı ve dürüstlük değeri en önemli görülen beş değer arasındadır.

Araştırmanın bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin değerler eğitiminde en fazla kullandıkları ölçme ve değerlendirme aracı gözlemdir. Uygun (2013) çalışmasında değerlerin kazanılıp kazanılmadığını tespitinde gözlem tekniğinin kullanılmasının sürecin geliştirilip, iyileştirilmesi için uygun olduğunu belirtmiştir.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde sınıf öğretmenlerine göre değerler eğitimi etkinliklerle somutlaştırılarak kazandırılmalıdır. Ünlü ve Akkaya (2018) çalışmalarında örnek değerler eğitimi uygulamalarının olmamasından öğretmenlerin yakındıklarını belirtmişlerdir.

Öneriler

1. Çocuk seviyesine uygun değerler eğitime yönelik eba içerikleri arttırılmalıdır.
2. Değerler eğitimi kapsamında okullarda ailelere seminerler düzenlenmelidir.
3. Ders kitaplarında değer kazandırmaya yönelik somut etkinliklere daha fazla yer verilmelidir.
4. Değerler eğitime ilişkin görsellerin, hikayelerin, oyunların olduğu kitapçıklar bakanlık tarafından hazırlanabilir.

5. KAYNAKÇA

- Akbaşı, O. (2008). Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27.
- Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). İlköğretimde Değer Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşleri: Nitel Bir Analiz. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 105-113.
- Balcı, F., & Yelken, T. Y. (2013, Nisan). İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Değerler ve Değer Eğitimi Uygulamaları Konusunda Öğretmen Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 195-213.
- Berkowitz, M. W. (2011). What Works In Values Education. *International Journal Of Educational Research*, 50(3), 153-158.
- Demir, F. (2018). Değer Öğretimi Yaklaşımlarına Göre Hayat Bilgisi Dersinde Değerler Eğitimi., İnönü Üniversitesi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Malatya.
- Demirtaş, S. (2009). Çocuk Yuvasında Kalan Korunmaya Muhtaç Çocukların Değer Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Etkililiği. Hacettepe Üniversitesi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Dilmaç, B. (2007). Bir Grup Fen Lisesi Öğrencisine Verilen İnsani Değerler Eğitiminin İnsani Değerler Ölçeği İle Sınanması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Doktora Tezi), Konya.
- Ekşi, H. (2003). Temel İnsani Değerlerin Kazanılmasında Bir Yaklaşım: Karakter Eğitimi Programları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(1), 79-96.
- Ergin, E., & Karataş, S. (2014). Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Hakkındaki Görüşleri: Bir Durum Çalışması. *Journal of Educational Science*, 2(2), 33-45.
- Gündüz, M. (2019). Fen Bilgisi Öğretmenlerine Göre Kazanımlardaki Kök Değerler Ve Değerleri Öğretme Yöntemlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 5(2), 184-197.
- İşcan, C. D. (2014). Öğretmen Adaylarının Değerler Eğitimindeki Tercihleri. *Elementary Education Online*, 13(4).
- Kağan, M., & Yılmaz, N. (2019). *Karakter ve Değer Eğitimi*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Kaymakcan, R., & Meydan, H. (2011). Din kültürü ve ahlak bilgisi programları ve öğretmenlerine göre değerler eğitimi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 9(21), 29-55.

- Kirschenbaum, H. (1995). *100 WaysToEnhanceValuesAndMorality In Schools AndYouthSettings*. AllynAnd Bacon Press.
- Meydan, A., & Bahçe, A. (2010). Hayat Bilgisi Öğretiminde Değerlerin Kazandırılma Düzeylerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 20-37.
- Meydan, H. (2014). Okulda Değerler Eğitiminin Yeri Ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. *Beü İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 93-108.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, Sage Publications.
- Özmen, C., Harun, E., & Gürgil, F. (2012). İlköğretim Branş Öğretmenlerinin Değerler Eğitimine İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17).
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma Ve Değerlendirme Yöntemleri*. (M. Bütün & S. Beşir Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.
- Rokeach, M.,&Regan, J. F. (1980). The Role Of Values In TheCounselingSituation. *Personel AndGuidanceJournal*, 58(9), 576–588.
- Taşdan, M. (2010). Türkiye’deki Resmi Ve Özel İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Bireysel Değerleri İle Okulun Örgütsel Değerleri Arasındaki Uyum Düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 16(1), 113-148.
- Türk Dil Kurumu [TDK] (t.y). Türkçe Sözlük. <http://www.tdk.gov.tr>. Erişim: 02Haziran 2021.
- Tezcan, M. (2003). Gizli Müfredat: Eğitim Sosyolojisi Açısından Bir Kavram Çözümlemesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 53-59.
- Topkaya, Y. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Değer Aktarım Yaklaşımları Hakkındaki Görüşlerine Ait Nitel Bir Çalışma. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 637-652.
- Turan, R., & Ulusoy, K. (2014). *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Uygun, S. (2013). Değerler Eğitimi Programı Tasarımlarının Değerlendirilmesi (Antalya Örneği). *Akdeniz Beşeri Bilimler Dergisi*, 3(2), 263-277.

- Ünal, F. (2011). Öğretmenlerin Öğrencilerine Kazandırmak İstedikleri Değerlere Yönelik Bir İnceleme. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 2(4), 3-24.
- Ünlü, İ., & Kaşkaya, A. (2018). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Değer Eğitimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2656-2679.
- Yalar, T., & Yelken, T. (2011). Değerler Eğitiminin İyileştirilmesi İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi Ve Bir Program Modülü Örneğinin Geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38), 79-98.
- Yaşar, Ş., & Çengelci, T. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimine İlişkin Bir Durum Çalışması. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(9), 1-23.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, K. (2009). ValuesEducationExperiences of Turkish Class Teachers: A PhenomeonologicalApproach. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, 35, 165-184.
- Yıldırım, S. G., Becerikli, S., & Demirel, M. (2017). Farklı Bakış Açıklarına Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi. *İlköğretim Online*, 16(4), 1575-1588.

Extended Abstract

As it is known, values are the standards adopted by the society that shape the human behaviour and provide the order of the society. It is very important to raise this awareness for children at an early age in order to transfer the values of the society to future generations. Values education is learned in the family in the first years of our life, in the next years in the environment of friends and then in business life in informal ways. Without a doubt, undesirable behaviours are acquired by the individuals during the aforementioned informal education. Although values are primarily acquired from the social environment, schools have an important place in value development. With values education, it is aimed to transfer our culture and beliefs to children and transform them into behaviours. The important thing in the value teaching process is how to gain the value to the student. It is very important that values are taught directly or indirectly through activities in schools. A values education program should be designed in order to minimize the anticipated problems that may occur while giving values education. Teachers benefit from different approaches while instilling values in their students.

This research is a study for the purpose of revealing the situation regarding how values are taught in classroom teachers' lessons. The aim of this study is to reveal which value education approaches are used by classroom teachers in their lessons in order to gain values. The importance of this study is to reveal which approach is adopted by the classroom teachers in values teaching aimed to be gained in the lessons.

Our study has been conducted by the qualitative research approach and phenomenology design has been used. The data of the research has been obtained from interviews with classroom teachers about values education approaches by using semi-structured interview method and the data has been analysed by descriptive analysis method. The research was carried out in primary schools in the central district of Elazığ in the second term of the 2022-2023 academic year. The study group of the research consists of 1st, 2nd, 3rd and 4th grade teachers working in primary schools in the city centre of Elazığ. Teachers were selected on voluntary basis. During the interview, attention was paid to diversifying the personal characteristics of the teachers and 10 female and 11 male classroom teachers from 3 different primary schools were interviewed.

According to the findings, it was determined that the teachers mostly used the hidden curriculum approach in values education. It has been seen that teachers give the most priority are honesty and love. Teachers mostly use role playing and case study to introduce values. In addition it has been determined that the teachers participating in the research thinks that family and social media are the first factors as the source of problems in values education.

According to the results of our research, social media content including values education suitable for children's level should be increased and the family should take an active role in the values education process.